

Робоча програма дисципліни «Ринок фінансових послуг»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120

Годин

Загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

4

Модулі

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Ринок фінансових послуг

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

ОП: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки

Підсумковий контроль: Іспит

Призначення дисципліни

Дисципліна «Ринок фінансових послуг» формує у студентів системне розуміння структури, механізмів функціонування та регулювання ринку фінансових послуг в умовах цифрової економіки. Курс охоплює теоретичні основи фінансового посередництва, банківських, страхових та інвестиційних послуг, інформаційно-технологічні аспекти управління фінансовими потоками та FinTech-інновації.

Дисципліна є міждисциплінарною та поєднує знання комп'ютерної інженерії з фінансовою сферою, готуючи фахівців, здатних розробляти та впроваджувати інформаційні системи управління фінансовими послугами.

Загальні компетентності

Аналітичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації у фінансовому та технологічному контексті: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернативних фінансових інструментів, формування обґрунтованих висновків та висловлення власної позиції.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних звітів, розрахункових робіт і презентацій з фінансових тем.

Комунікація

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати поняття ринку фінансових послуг, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, аналітичні записки та технічні завдання для ІТ-систем у фінансовій сфері.

Командна робота

Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час аналізу кейсів із практики фінансових установ, обговорення FinTech-рішень та спільного проектування інформаційних систем фінансових послуг.

Студент повинен вміти: аналізувати статистичну, нормативну та технологічну інформацію у сфері фінансових послуг; виділяти головне та узагальнювати результати; планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння ринку фінансових послуг

Розуміння сутності ринку фінансових послуг, його структури, функцій та ролі в економічній системі. Знання принципів функціонування фінансових посередників, їх організаційно-правових форм, механізмів надання фінансових послуг та регуляторного середовища.

Аналіз фінансових інструментів

Здатність аналізувати фінансові інструменти та послуги: депозитні, кредитні, страхові, інвестиційні продукти; оцінювати їхню ефективність, ризикованість та відповідність потребам клієнтів з використанням ІТ-інструментів.

ІТ у фінансових послугах

Знання основ цифровізації фінансового сектору, FinTech-технологій, систем електронних платежів, блокчейн-рішень та автоматизованих інформаційних систем управління фінансовими послугами.

Студент повинен вміти: оцінювати стан ринку фінансових послуг за ключовими показниками; характеризувати діяльність банків, страхових компаній, інвестиційних фондів та небанківських фінансових установ; орієнтуватися в регуляторній базі фінансового ринку України; застосовувати інформаційні системи для аналізу фінансових даних; пояснювати вплив цифрових технологій на трансформацію ринку фінансових послуг.

Результати навчання

→ Пояснення фінансових категорій

Пояснювати сутність фінансових категорій та явищ: фінансові послуги, фінансовий ринок, фінансове посередництво, кредит, депозит, страхування, цінні папери, інвестиції та фінансові ризики.

→ Характеристика фінансових посередників

Характеризувати організаційно-правові форми та функції фінансових посередників, застосовувати методи оцінки їхньої діяльності, визначати основні тенденції розвитку банківського, страхового та фондового секторів.

→ Аналіз ринку фінансових послуг

Аналізувати основні показники та тенденції розвитку ринку фінансових послуг України для виявлення ключових закономірностей і проблем його функціонування в умовах цифрової трансформації.

→ Нормативно-правова база та ІТ

Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері регулювання фінансових послуг; використовувати інформаційно-технологічні рішення та аналітичні системи для підтримки прийняття рішень у фінансовій сфері.

Теоретичні засади ринку фінансових послуг

Тема 1.1

Сутність і класифікація фінансових послуг. Ринок фінансових послуг: поняття, структура, функції та місце в фінансовій системі держави.

Тема 1.2

Державне регулювання ринку фінансових послуг. Регулятори фінансового ринку України: НБУ, НКЦПФР, Мінфін. Нормативно-правова база.

Тема 1.3

Фінансові посередники: поняття, класифікація, функції. Банківські та небанківські фінансові установи, їх роль на ринку фінансових послуг.

Тема 1.1 — Лекційний матеріал

Сутність і класифікація фінансових послуг

Лекція 1 (2 год.): Поняття фінансової послуги як особливого виду економічної діяльності. Ознаки фінансових послуг: нематеріальність, невід'ємність виробництва від споживання, мінливість якості, нездатність до зберігання. Класифікація фінансових послуг: за видами посередників (банківські, страхові, інвестиційні, лізингові, факторингові); за строками (короткострокові / довгострокові); за характером (кредитні, платіжні, депозитні, гарантійні).

Ринок фінансових послуг: поняття, структурні складові (грошовий ринок, кредитний ринок, ринок цінних паперів, страховий ринок, валютний ринок). Функції ринку фінансових послуг: мобілізаційна, розподільча, інформаційна, стимулювальна, регулювальна.

Ключові питання лекції

- Поняття та ознаки фінансової послуги як економічної категорії
- Класифікація фінансових послуг за різними критеріями
- Структура та сегменти ринку фінансових послуг
- Функції ринку фінансових послуг в економічній системі
- Суб'єкти ринку: постачальники та споживачі фінансових послуг
- Особливості ринку фінансових послуг в умовах цифрової економіки

❏ Нормативна база: Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 14.12.2021 № 1945-IX (набрав чинності 01.01.2024).

Тема 1.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз видів фінансових послуг: заповнення порівняльної таблиці за критеріями (вид посередника, об'єкт послуги, термін, ризик, регулятор).

Завдання 2. Кейс: визначення оптимального набору фінансових послуг для конкретної господарської ситуації (малий бізнес, фізична особа, корпорація). Обґрунтування вибору.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 14.12.2021 № 1945-IX та конспектування ключових положень
- Підготовка порівняльної характеристики двох реальних фінансових установ різних типів (за відкритими даними)
- Складання схеми «Структура ринку фінансових послуг України» з прикладами
- Опрацювання посібника: Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. «Ринок фінансових послуг» — розділ 1

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати структуру ринку фінансових послуг, класифікувати фінансові послуги за різними критеріями та наводити приклади для конкретних умов.

Тема 1.2 — Лекційний матеріал

Державне регулювання ринку фінансових послуг

Лекція 2 (2 год.): Необхідність та цілі державного регулювання ринку фінансових послуг. Моделі регулювання: секторальна, функціональна, мегарегулятор. Регулятори ринку фінансових послуг в Україні: Національний банк України (НБУ) — регулювання банківського сектору та небанківських фінансових установ (з 2020 р.); Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) — регулювання фондового ринку; Міністерство фінансів — бюджетна та торгова сфера.

Саморегулівні організації (СРО): поняття, функції, приклади в Україні. Захист прав споживачів фінансових послуг: механізми оскарження, омбудсмен.

Ключові питання лекції

- Цілі, принципи та методи державного регулювання фінансових ринків
- Повноваження НБУ у сфері регулювання небанківських фінансових установ
- Функції НКЦПФР та ліцензування діяльності на фондовому ринку
- Саморегулівні організації: роль та функції
- Міжнародні стандарти регулювання (Basel III, Solvency II, MiFID II)
- Захист прав споживачів фінансових послуг в Україні та ЄС

Тема 1.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз повноважень регуляторів: побудова порівняльної таблиці функцій НБУ та НКЦПФР у сфері нагляду за фінансовими установами.

Завдання 2. Ситуаційне завдання: визначення органу-регулятора для різних видів фінансових установ та послуг (банк, страхова компанія, кредитна спілка, КУА, ломбард).

Завдання 3. Міні-дискусія: «Чи є ефективною система регулювання ринку фінансових послуг в Україні?» — аргументація позиції на основі реальних даних.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання теоретичного матеріалу за посібником Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. «Ринок фінансових послуг» — розділ «Державне регулювання»
- Підготовка аналітичної записки: «Реформа регулювання небанківського фінансового сектору в Україні: зміни 2020–2024 рр.»
- Складання порівняльної таблиці регуляторів фінансового ринку України та ЄС
- Пошук даних на сайтах НБУ (bank.gov.ua) та НКЦПФР (nssmc.gov.ua) щодо кількості ліцензованих установ

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати систему регулювання ринку фінансових послуг, визначати повноваження регуляторів та орієнтуватися в нормативно-правовій базі.

Тема 1.3 — Лекційний матеріал

Фінансові посередники: класифікація та функції

Лекція 3 (2 год.): Поняття фінансового посередництва: сутність, необхідність, переваги. Класифікація фінансових посередників: депозитні (комерційні банки, ощадні установи, кредитні спілки); контрактно-ощадні (страхові компанії, пенсійні фонди); інвестиційні (інвестиційні фонди, КУА, брокерські компанії); допоміжні (ломбарди, лізингові компанії, факторингові компанії).

Функції фінансових посередників: акумуляція вільних коштів, трансформація термінів та обсягів, зниження трансакційних витрат, зменшення інформаційної асиметрії, управління ризиками, забезпечення розрахункових послуг.

Структура фінансових посередників

1. Депозитні установи (банки, кредитні спілки, ощадні каси)
2. Страхові компанії (страхування life та non-life)
3. Пенсійні фонди (державні та недержавні)
4. Інститути спільного інвестування (ICI, КУА)
5. Брокери та дилери на фондовому ринку
6. Лізингові та факторингові компанії
7. Ломбарди та кредитні бюро
8. Фінтех-компанії як нові посередники

Тема 1.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розробка класифікаційної схеми фінансових посередників з прикладами реальних українських установ. Аналіз ринкових часток за даними НБУ та НКЦПФР.

Завдання 2. Кейс: порівняльний аналіз банківського та небанківського фінансового посередництва для обраного виду фінансової послуги (кредит, інвестування, страхування).

Завдання 3. Презентація: «Роль фінтех-компаній як нових фінансових посередників» (5–7 хвилин на групу).

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання посібника: Корнєєв В. В. та ін. «Фінансові технології» — розділ «Фінансове посередництво в цифрову епоху»
- Підготовка реферату: «Небанківські фінансові посередники в Україні: сучасний стан та тенденції» (обсяг 3–4 сторінки)
- Аналіз статистичних даних НБУ щодо кількості та активів небанківських фінансових установ (bank.gov.ua)
- Опрацювання підручника: Крупка М. та ін. «Банківська система» — розділ «Банки як фінансові посередники»

Очікуваний результат: студент вміє класифікувати фінансових посередників, характеризувати їх функції та наводити приклади установ, що діють на ринку фінансових послуг України.

Банківські та кредитні послуги

Тема 2.1

Банківська система України: структура, функції банків, види банківських послуг — депозитні, кредитні, розрахунково-касові, інвестиційні.

Тема 2.2

Кредитний ринок та кредитні послуги. Класифікація кредитів, кредитний процес, оцінка кредитоспроможності, відсоткові ставки та управління кредитним ризиком.

Тема 2.3

Грошовий ринок та платіжні послуги. Депозитні послуги, розрахунково-касове обслуговування, системи електронних платежів та цифрові банківські технології.

Тема 2.4

Валютний ринок та валютні послуги. Валютний курс, операції з іноземною валютою, міжнародні розрахунки та валютне регулювання в Україні.

Тема 2.1 — Лекційний матеріал

Банківська система та банківські послуги

Лекція 4–5 (4 год.): Банківська система України: дворівнева структура (НБУ та комерційні банки). Функції комерційного банку: акумуляція коштів, трансформація заощаджень в інвестиції, забезпечення платіжного обороту. Класифікація банків: за формою власності, розміром активів, спеціалізацією.

Банківські послуги: депозитні (поточні рахунки, строкові вклади, ощадні сертифікати); кредитні (споживчі, іпотечні, корпоративні, овердрафт); розрахунково-касові (перекази, інкасо, акредитиви); інвестиційні (управління активами, операції з цінними паперами); гарантійні та документарні послуги.

Показники діяльності банків

Фінансові показники банку: активи, зобов'язання, власний капітал, чистий процентний дохід, чистий комісійний дохід, рентабельність активів (ROA), рентабельність власного капіталу (ROE), норматив адекватності капіталу (H2).

Ключові формули

- $ROA = \text{Чистий прибуток} / \text{Середні активи} \times 100\%$
- $ROE = \text{Чистий прибуток} / \text{Власний капітал} \times 100\%$
- $\text{Норматив адекватності капіталу } H2 = \text{Регулятивний капітал} / \text{Активи, зважені на ризик} \geq 10\%$
- $\text{Чистий процентний дохід} = \text{Процентні доходи} - \text{Процентні витрати}$

Тема 2.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок основних показників діяльності банку (ROA, ROE, норматив адекватності капіталу) за умовними даними балансу та звіту про прибутки та збитки.

Задача 2. Аналіз структури банківських послуг: визначення частки кожного виду доходів у загальному доході банку за умовними даними. Побудова діаграми.

Задача 3. Кейс: порівняльний аналіз умов депозитних та кредитних послуг двох реальних українських банків за відкритими даними.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника: Крупка М. та ін. «Банківська система» — розділи «Операції банків», «Банківські послуги»
- Виконання розрахункового завдання: аналіз фінансових показників реального банку за відкритою звітністю (2 роки динаміки)
- Підготовка таблиці «Порівняльна характеристика депозитних продуктів провідних банків України»
- Пошук даних про стан банківської системи на сайті НБУ (bank.gov.ua)

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати та інтерпретувати показники діяльності банку, характеризувати основні види банківських послуг та аналізувати умови їх надання.

Тема 2.2 — Лекційний матеріал

Кредитний ринок та кредитні послуги

Лекція 6 (2 год.): Кредитний ринок: поняття, функції, структура.

Класифікація кредитів: за строками (короткострокові, середньострокові, довгострокові); за забезпеченням (забезпечені, незабезпечені); за суб'єктами (міжбанківський, споживчий, іпотечний, корпоративний); за цільовим призначенням.

Кредитний процес: подача заявки → оцінка

кредитоспроможності → прийняття рішення → укладення договору → моніторинг → погашення. Методи оцінки

кредитоспроможності: аналіз фінансового стану, скоринг, аналіз кредитної історії (бюро кредитних історій).

Управління кредитним ризиком

Кредитний ризик: поняття, чинники, методи управління (диверсифікація, забезпечення, страхування, резервування).

Відсоткова ставка за кредитом: структура (вартість ресурсів + операційні витрати + прибуток + премія за ризик). Вплив облікової ставки НБУ на кредитні ставки ринку.

Ключові формули

- Ефективна відсоткова ставка (EIR) = $((1 + r/n)^n - 1) \times 100\%$
- Щомісячний платіж = $P \times r \times (1+r)^n / ((1+r)^n - 1)$
- Коефіцієнт кредитного навантаження = $\frac{\text{Щомісячний платіж}}{\text{Місячний дохід}}$

Тема 2.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок ефективної відсоткової ставки за кредитним договором з урахуванням додаткових комісій та зборів. Порівняння кредитних пропозицій.

Задача 2. Побудова графіку погашення аннуїтетного кредиту: розрахунок щомісячних платежів, суми відсотків та залишку тіла кредиту.

Задача 3. Аналіз кредитоспроможності позичальника за методом коефіцієнтів: розрахунок коефіцієнтів ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та кредитного навантаження.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання посібника: Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. «Ринок фінансових послуг» — розділ «Кредитний ринок»
- Виконання аналітичного завдання: порівняння умов іпотечного кредитування в трьох банках України (ставки, строки, вимоги)
- Підготовка есе: «Розвиток ринку споживчого кредитування в Україні: проблеми та перспективи»
- Розв'язання типових задач на розрахунок кредитних платежів (5 задач)

Очікуваний результат: студент вміє класифікувати кредити, розраховувати параметри кредитного договору, оцінювати кредитоспроможність та управляти кредитним ризиком.

Тема 2.3 — Лекційний матеріал

Грошовий ринок та платіжні послуги

Лекція 7 (2 год.): Грошовий ринок: сутність, функції, інструменти (деPOSITNІ сертифікати, державні облигації ОВДП, казначейські векселі, угоди РЕПО). Депозитні послуги: класифікація депозитів (вклади до запитання, строкові, ощадні), відсоткові ставки, система гарантування вкладів (ФГВФО, гарантована сума — 600 000 грн).

Платіжні послуги: розрахунково-касове обслуговування, платіжні системи (PROSTIR, VISA, Mastercard, SWIFT). Системи електронних платежів НБУ (СЕП). Цифрові платіжні інструменти: мобільний банкінг, онлайн-банкінг, QR-платежі, NFC-транзакції.

Цифрові банківські технології

FinTech у банківських послугах: онлайн-банки (необанки), відкритий банкінг (Open Banking), API-інтеграції, PSD2. Цифрова гривня (е-гривня): концепція, впровадження НБУ. Штучний інтелект у банківській сфері: скоринг, чат-боти, роботизована обробка процесів (RPA).

- Платіжна директива PSD2 та відкритий банкінг в ЄС
- Система BankID НБУ та цифрова ідентифікація
- Безпека платіжних операцій: 3D Secure, токенизація
- Система «Дія» як платформа фінансових послуг

Тема 2.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок доходу за депозитом з урахуванням складних відсотків, капіталізації та ПДФО. Порівняння реальних депозитних пропозицій.

Задача 2. Порівняльний аналіз платіжних систем: для трьох сценаріїв (онлайн-оплата, Р2Р-переказ, міжнародний платіж) — обґрунтування оптимального платіжного інструменту.

Задача 3. Кейс: проектування схеми інтеграції банківського API для автоматизованої інформаційної системи підприємства (технічне завдання).

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання теоретичного матеріалу за посібником Корнєєв В. В. та ін. «Фінансові технології» — теми «Цифровізація фінансового сектору», «Платіжна інфраструктура»
- Підготовка аналітичної записки: «Цифровий банкінг в Україні: сучасний стан і технологічні тренди»
- Аналіз статистики платіжного ринку України за даними НБУ (bank.gov.ua)
- Розв'язання задач на нарахування відсотків за депозитом (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє застосовувати методи розрахунку депозитних доходів, орієнтуватися в платіжних системах та інструментах цифрового банкінгу.

Тема 2.4 — Лекційний матеріал

Валютний ринок та валютні послуги

Лекція 8 (2 год.): Валютний ринок: поняття, функції, учасники (НБУ, комерційні банки, підприємства, фізичні особи, валютні брокери). Класифікація валютних ринків: за охопленням (національні, регіональні, світові); за організацією (біржові, позабіржові); за строком (спот-ринок, форвардний, ф'ючерсний ринок). Валютний курс: поняття, види (фіксований, плаваючий, кероване плавання), чинники формування.

Валютні послуги банків: обмін валют, переказ коштів в іноземній валюті, відкриття валютних рахунків, документарні операції (акредитиви, інкасо), форвардні та своп-операції, валютний арбітраж.

Валютне регулювання в Україні

Валютне регулювання: повноваження НБУ, режим валютного контролю. Обмеження на валютні операції в умовах воєнного стану. Валютна позиція банку: відкрита та закрита, нормативи НБУ. Ризики валютного ринку: валютний ризик, ризик ліквідності, суверенний ризик.

- Крос-курс та його розрахунок
- Форвардний курс та відсоткові паритети
- Хеджування валютного ризику за допомогою деривативів
- Валютні застереження у зовнішньоекономічних контрактах

Тема 2.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок крос-курсів валют та конвертація між валютами за умовними даними. Визначення результату обмінних операцій (прибуток/збиток).

Задача 2. Розрахунок форвардного валютного курсу за умовами відсоткового паритету. Оцінка доцільності форвардного хеджування для умовного підприємства-імпортера.

Задача 3. Факторний аналіз: вплив зміни валютного курсу на фінансові результати підприємства, що має валютну заборгованість.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання посібника: Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. «Ринок фінансових послуг» — розділ «Валютний ринок»
- Аналіз динаміки курсу гривні до основних валют за даними НБУ (bank.gov.ua) за останні 3 роки
- Підготовка аналітичної записки: «Валютний ринок України в умовах воєнного стану: обмеження та тенденції»
- Розв'язання комплексного розрахункового завдання з валютних операцій

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати валютні курси, аналізувати валютний ринок, оцінювати валютні ризики та застосовувати інструменти хеджування.

Страхові та інвестиційні послуги

Тема 3.1

Страховий ринок та страхові послуги. Сутність страхування, класифікація видів страхування, страховий ринок України та його регулювання.

Тема 3.2

Фондовий ринок та послуги з цінними паперами. Ринок капіталів, цінні папери, учасники фондового ринку, оцінка фінансових активів.

Тема 3.3

Інвестиційні послуги та колективне інвестування. Інституційні інвестори, інститути спільного інвестування, пенсійні фонди та управління активами.

Тема 3.4

Ризики на ринку фінансових послуг та методи управління ними. Класифікація фінансових ризиків, методи оцінки та інструменти хеджування.

Тема 3.1 — Лекційний матеріал

Страховий ринок та страхові послуги

Лекція 9–10 (4 год.): Страхування як метод управління ризиком.

Основні поняття страхування: страховик, страхувальник, страховий ризик, страховий випадок, страхова сума, страховий тариф, страхова премія, страхове відшкодування. Класифікація страхування: за об'єктом (майнове, особисте, відповідальності); за формою (обов'язкове, добровільне); Life та Non-life страхування.

Страховий ринок України: структура учасників (страховики, страхові брокери, агенти), регулювання НБУ (з 2020 р.). Основні показники страхового ринку: страхові премії, страхові виплати, рівень виплат, коефіцієнт збитковості.

Страхові тарифи та IT-рішення

Страховий тариф: поняття, структура (нетто-ставка + навантаження). Актуарні розрахунки: принципи та методи. InsurTech — цифрові технології у страхуванні: телематика, Big Data, IoT-страхування, онлайн-страхові платформи, параметричне страхування.

- $\text{Рівень виплат} = \text{Страхові виплати} / \text{Страхові премії} \times 100\%$
- $\text{Комбінований коефіцієнт} = \text{Рівень виплат} + \text{Рівень витрат}$
- $\text{Страховий тариф} = \text{Нетто-ставка} + \text{Навантаження}$
- Технологія «pay-per-use» та телематичне страхування

Тема 3.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розрахунок страхової премії та страхового відшкодування за умовними даними. Визначення рівня виплат та комбінованого коефіцієнта страхової компанії.

Завдання 2. Порівняльний аналіз страхових продуктів: для трьох видів страхування (ОСЦПВ, майнове, медичне) — структура тарифу, умови та виключення.

Завдання 3. Кейс: розробка концепції InsurTech-рішення для автоматизації страхового врегулювання збитків (технічне завдання для ІТ-системи).

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання посібника: Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. «Ринок фінансових послуг» — розділ «Страховий ринок»
- Підготовка аналітичної записки: «Страховий ринок України: стан, проблеми та перспективи цифрової трансформації»
- Аналіз статистики страхового ринку на сайті Forinsurer (forinsurer.com) та НБУ
- Підготовка таблиці «Порівняльна характеристика видів страхування: обов'язкове vs добровільне»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати страховий ринок, розраховувати страхові показники та розуміти принципи застосування цифрових технологій у страхуванні.

Тема 3.2 — Лекційний матеріал

Фондовий ринок та послуги з цінними паперами

Лекція 11–12 (4 год.): Ринок цінних паперів: поняття, функції, структура (первинний/вторинний, організований/позабіржовий). Класифікація цінних паперів: пайові (акції), боргові (облігації, ОВДП, єврооблігації), деривативи (опціони, ф'ючерси, свопи), інвестиційні сертифікати. Учасники фондового ринку: емітенти, інвестори, торговці ЦП, організатори торгівлі (Українська біржа), депозитарна система (ЦДЦП).

Оцінка цінних паперів: дохідність акцій (дивідендна, ринкова); оцінка облігацій (купонна ставка, поточна дохідність, YTM). Фондові індекси: UX, UPI. Технічний та фундаментальний аналіз.

Ключові формули та IT-рішення

- Поточна дохідність облігації = $\text{Купон} / \text{Ринкова ціна} \times 100\%$
- Дивідендна дохідність = $\text{Дивіденд} / \text{Ринкова ціна} \times 100\%$
- $P/E = \text{Ринкова ціна акції} / \text{Прибуток на акцію (EPS)}$
- YTM: повна дохідність облігації до погашення (дисконтований підхід)

Торгівля цінними паперами в цифровому середовищі: електронні торговельні платформи, алгоритмічна торгівля, роботи-радники (robo-advisors), DeFi та токенизовані активи.

Тема 3.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок дохідності облігації (поточна, до погашення) та порівняння альтернативних боргових інструментів при заданій ставці дисконтування.

Задача 2. Розрахунок показників оцінки акцій (Р/Е, дивідендна дохідність, балансова вартість) за умовними даними. Прийняття інвестиційного рішення на основі фундаментального аналізу.

Задача 3. Кейс: формування оптимального інвестиційного портфелю цінних паперів з урахуванням ризику і дохідності (за принципами диверсифікації Марковіца).

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання посібника: Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. «Ринок фінансових послуг» — розділ «Фондовий ринок»
- Підготовка реферату: «Фондовий ринок України: сучасний стан та перспективи розвитку після воєнного стану»
- Аналіз ринку ОВДП: динаміка дохідності за даними НБУ та Мінфіну
- Розв'язання задач на розрахунок дохідності цінних паперів (5 задач)

Очікуваний результат: студент вміє оцінювати цінні папери, розраховувати показники дохідності та ризику, приймати обґрунтовані інвестиційні рішення.

Тема 3.3 — Лекційний матеріал

Інвестиційні послуги та колективне інвестування

Лекція 13 (2 год.): Інститути спільного інвестування (ІСІ): поняття, класифікація (відкриті, закриті, інтервальні пайові фонди; корпоративні інвестиційні фонди). Компанія з управління активами (КУА): функції, ліцензування, відповідальність. Принципи роботи ПІФів та КІФів. Показники ефективності ІСІ: приріст вартості чистих активів (ВЧА), коефіцієнт Шарпа, альфа та бета портфелю.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ): поняття, учасники (фонд, адміністратор, КУА, зберігач). Пенсійні схеми та правила фонду. Відмінності між державною та накопичувальною пенсійними системами.

Ринок управління активами

Послуги з управління активами: довірче управління, брокерське обслуговування, індивідуальне управління портфелем. Robo-advisors та алгоритмічне управління активами. Альтернативні інвестиції: REIT, хедж-фонди, венчурні фонди.

- $\text{ВЧА} = \text{Активи фонду} - \text{Зобов'язання фонду}$
- $\text{Вартість одного інвестиційного сертифіката} = \text{ВЧА} / \text{Кількість сертифікатів}$
- $\text{Коефіцієнт Шарпа} = (\text{Дохідність портфелю} - \text{Безризикова ставка}) / \text{Стандартне відхилення}$

Тема 3.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок вартості чистих активів (ВЧА) та вартості інвестиційного сертифіката ПФу за умовними даними. Аналіз динаміки ВЧА за 2 роки.

Задача 2. Порівняльна оцінка ефективності двох ПФів за допомогою коефіцієнта Шарпа. Обґрунтування інвестиційного вибору для умовного інвестора.

Задача 3. Кейс: розробка технічного завдання на автоматизацію процесу формування звітності для НПФ — вхідні дані, алгоритм обробки, формат виводу.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання посібника: Корнєєв В. В. та ін. «Фінансові технології» — розділ «Цифрові платформи та FinTech в управлінні активами»
- Підготовка аналітичної записки: «Ринок ІСІ в Україні: стан, динаміка та роль КУА»
- Аналіз діяльності НПФ за даними НКЦПФР (nssmc.gov.ua)
- Підготовка таблиці «Порівняльна характеристика інструментів колективного інвестування»

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати показники ефективності ІСІ, характеризувати ринок колективного інвестування та орієнтуватися у системі недержавного пенсійного забезпечення.

Тема 3.4 — Лекційний матеріал

Ризики на ринку фінансових послуг та методи управління ними

Лекція 14 (2 год.): Класифікація фінансових ризиків: кредитний, ринковий (процентний, валютний, фондовий), ризик ліквідності, операційний, правовий (регуляторний), репутаційний. Систематичні та несистематичні ризики. Методи оцінки ризиків: VaR (Value at Risk), стрес-тестування, сценарний аналіз, рейтингові оцінки.

Методи управління ризиками на ринку фінансових послуг: уникнення, прийняття, передача (страхування, перестрахування), зниження (диверсифікація, лімітування, хеджування деривативами). Базельські вимоги до управління ризиками банків (Basel III).

Інформаційна безпека у фінансових послугах

Кіберризики та кібербезпека у фінансовій сфері: загрози (фішинг, DDoS-атаки, шахрайство з платіжними картками, злам фінансових систем). Стандарти інформаційної безпеки у фінансовому секторі: PCI DSS, ISO 27001, SWIFT Customer Security Programme.

- $VaR (95\%) = \mu - 1,645 \times \sigma$ (нормальний розподіл)
- Коефіцієнт варіації $= \sigma / \mu \times 100\%$ (відносна міра ризику)
- Дворівнева автентифікація (2FA) як обов'язковий стандарт
- Регуляторні вимоги НБУ до кіберзахисту фінансових установ

Тема 3.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Ідентифікація та оцінка фінансових ризиків: складання карти ризиків (матриця «ймовірність × вплив») для умовної фінансової установи. Розробка заходів реагування.

Задача 2. Розрахунок VaR інвестиційного портфелю методом дисперсії-коваріації. Інтерпретація результатів та прийняття рішення щодо прийнятності ризику.

Завдання 3. Кейс: розробка політики кібербезпеки для інформаційної системи обробки фінансових транзакцій — ідентифікація вразливостей та заходи захисту.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання посібника: Корнєєв В. В. та ін. «Фінансові технології» — розділ «Кібербезпека у фінансовому секторі»
- Підготовка аналітичної записки: «Кіберризики у фінансовому секторі України: загрози та методи захисту»
- Ознайомлення з вимогами НБУ до кіберзахисту банків (bank.gov.ua)
- Підготовка таблиці «Методи управління фінансовими ризиками: переваги та обмеження»

Очікуваний результат: студент вміє ідентифікувати та оцінювати фінансові ризики, розраховувати VaR, розробляти заходи з управління ризиками та забезпечення кібербезпеки фінансових систем.

FinTech та цифрова трансформація фінансових послуг

Тема 4.1

Фінансові технології (FinTech): сутність, класифікація, екосистема. Цифровізація фінансових послуг та роль інформаційних систем у фінансовому секторі.

Тема 4.2

Блокчейн та криптовалюти у фінансовій сфері. Розподілені реєстри, смарт-контракти, децентралізовані фінанси (DeFi) та регулювання криптоактивів.

Тема 4.3

Інформаційні системи управління фінансовими послугами. Архітектура фінансових ІС, API-інтеграції, відкритий банкінг та автоматизація фінансових процесів.

Тема 4.4

Перспективи розвитку ринку фінансових послуг. Глобальні тренди, євроінтеграція фінансового сектору України та роль IT-фахівців у фінансовій індустрії.

Тема 4.1 — Лекційний матеріал

Фінансові технології (FinTech): сутність та класифікація

Лекція 15–16 (4 год.): FinTech як концепція: поняття, ключові характеристики, відмінність від традиційних фінансових послуг. Екосистема FinTech: стартапи, банки, регулятори, технологічні компанії (BigTech у фінансах: Google Pay, Apple Pay, Amazon Financial Services). Класифікація FinTech-рішень: платіжні технології (PayTech), кредитні платформи (LendTech), страхові технології (InsurTech), технології управління капіталом (WealthTech), RegTech, SupTech.

Цифровізація фінансового сектору: онлайн-банкінг, мобільні платежі, хмарні фінансові рішення, Big Data та аналітика, штучний інтелект (ML/AI) у фінансових рішеннях: прогнозування, скоринг, чат-боти, детекція шахрайства.

FinTech в Україні та ЄС

FinTech-ринок України: ключові гравці, регуляторне середовище (Концепція розвитку цифрової економіки НБУ). «Регуляторна пісочниця» НБУ для FinTech-компаній. Директива ЄС PSD2 та відкритий банкінг. Платіжна платформа «Дія» та BankID як елементи національної FinTech-інфраструктури.

- Необанки в Україні: monobank, izibank, sportbank
- PayTech: Apple Pay, Google Pay, Garmin Pay — NFC-платежі
- LendTech: P2P-кредитування та онлайн-мікрокредити
- WealthTech: роботи-радники та автоматизоване управління портфелями

Тема 4.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Картування FinTech-екосистеми України: класифікація основних компаній за сегментами (PayTech, LendTech, InsurTech тощо). Аналіз ринкових позицій.

Завдання 2. Порівняльний аналіз традиційного банку та необанку (monobank) за критеріями: доступність, перелік послуг, тарифи, технологічний рівень, цільова аудиторія.

Завдання 3. Кейс: проектування FinTech-продукту для вирішення конкретної фінансової проблеми (за варіантами). Презентація концепції та технологічного стеку (5–7 хвилин).

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання посібника: Корнєєв В. В. та ін. «Фінансові технології» — розділи «Сутність FinTech», «Цифровізація фінансового сектору», «ШІ у фінансах»
- Підготовка аналітичної записки: «FinTech-стартапи в Україні: стан ринку та перспективи»
- Аналіз регуляторної пісочниці НБУ (bank.gov.ua) — перелік проєктів та результати
- Підготовка таблиці «Класифікація FinTech-рішень з прикладами українських та міжнародних компаній»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати екосистему FinTech, класифікувати фінансово-технологічні рішення, порівнювати традиційні та цифрові фінансові послуги.

Тема 4.2 — Лекційний матеріал

Блокчейн та криптовалюти у фінансовій сфері

Лекція 17 (2 год.): Технологія блокчейн: принципи роботи (розподілений реєстр, незмінність, прозорість, децентралізація). Типи блокчейн: публічний (Bitcoin, Ethereum), приватний (Hyperledger), консорціумний. Смарт-контракти: поняття, принципи роботи на базі Ethereum, застосування у фінансових операціях (автоматизація угод, токенизація активів).

Криптовалюти та токени: Bitcoin, Ethereum, стейблкоїни (USDT, USDC). Цифрові валюти центральних банків (CBDC): е-гривня НБУ. Децентралізовані фінанси (DeFi): DEX, yield farming, ліквідні пули.

Регулювання криптоактивів

Міжнародне регулювання: Регламент ЄС MiCA (Markets in Crypto-Assets) — основні положення та вимоги. Закон України «Про віртуальні активи» (2022): класифікація, оподаткування, ліцензування постачальників послуг. Ризики криптовалютного ринку: волатильність, ризик шахрайства, технічні вразливості.

- Механізм консенсусу: Proof of Work (PoW) vs Proof of Stake (PoS)
- Hash функція SHA-256 у Bitcoin
- Застосування смарт-контрактів у торговому фінансуванні
- NFT та токенизація реальних активів (RWA)

Тема 4.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз транзакції в мережі Bitcoin: ідентифікація елементів транзакції (вхід, вихід, підпис, хеш). Порівняння PoW та PoS механізмів консенсусу.

Завдання 2. Розробка логіки смарт-контракту для автоматизації фінансової операції (умовний ескроу, автоматичний платіж). Опис алгоритму та технічних умов виконання.

Задача 3. Аналіз регуляторних вимог MiCA: визначення категорії криптоактиву та відповідних вимог до ліцензування для умовного FinTech-стартапу.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання посібника: Корнєєв В. В. та ін. «Фінансові технології» — розділ «Блокчейн та криптовалюти»
- Підготовка реферату: «Децентралізовані фінанси (DeFi): потенціал та ризики для фінансового ринку» (3–4 сторінки)
- Аналіз Закону України «Про віртуальні активи» від 17.02.2022 № 2074-IX (zakon.rada.gov.ua)
- Розв'язання задач на розрахунок прибутковості криптовалютних операцій з урахуванням ризику (3 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати технологію блокчейн, принципи роботи смарт-контрактів та криптовалют, орієнтуватися в регулюванні криптоактивів в Україні та ЄС.

Тема 4.3 — Лекційний матеріал

Інформаційні системи управління фінансовими послугами

Лекція 18 (2 год.): Архітектура інформаційних систем у фінансовому секторі: front-office, middle-office, back-office системи. Банківські ІС: АБС (автоматизована банківська система), CRM у банках, системи управління ризиками (RMS), системи фінансового моніторингу (AML-системи). Страхові ІС: поліс-менеджмент, системи врегулювання збитків. Брокерські платформи: торгові термінали, системи управління ордерами (OMS).

API-інтеграції та відкритий банкінг: Open Banking API (REST API, OAuth 2.0), агрегатори фінансових даних. Мікросервісна архітектура у фінансових системах. Хмарні рішення (AWS, Azure, GCP) у фінансовому секторі: переваги та регуляторні обмеження.

Автоматизація фінансових процесів

Робоча процесна автоматизація (RPA): застосування у банківських процесах (KYC, онбординг, звітність, рекон). ML-моделі у фінансових ІС: скоринг, детекція шахрайства, прогнозування відтоку клієнтів. ETL-процеси та сховища фінансових даних. Стандарти обміну фінансовими даними: ISO 20022, SWIFT, FIX Protocol.

- KYC (Know Your Customer) — автоматизована ідентифікація клієнтів
- AML (Anti-Money Laundering) — системи фінансового моніторингу
- STP (Straight-Through Processing) — наскрізна автоматизація операцій
- ISO 20022 — міжнародний стандарт фінансових повідомлень

Тема 4.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Проектування архітектури ІС для обробки кредитних заявок: опис компонентів (front-end, API-шлюз, бізнес-логіка, база даних, інтеграції з БКІ та НБУ). Побудова діаграми потоків даних.

Завдання 2. Розробка специфікації REST API для банківського застосунку: ендпоінти для отримання балансу, переказу коштів, перегляду виписки. Формат запитів та відповідей (JSON).

Завдання 3. Кейс: аналіз вимог до AML-системи фінансової установи — правила виявлення підозрілих операцій, алгоритм ескалації, нормативні вимоги НБУ.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання посібника: Корнєєв В. В. та ін. «Фінансові технології» — розділи «Платіжна інфраструктура», «ШІ та Big Data у фінансах»
- Підготовка аналітичної записки: «Архітектура сучасних банківських ІС: монолітні vs мікросервісні підходи»
- Аналіз відкритого API НБУ (BankID) та його можливостей для інтеграції
- Підготовка технічної документації: специфікація модуля обробки фінансових даних (UML-діаграма, опис API)

Очікуваний результат: студент вміє проектувати архітектуру ІС для фінансових послуг, розробляти специфікації API, розуміти принципи автоматизації фінансових процесів та вимоги до AML-систем.

Тема 4.4 — Лекційний матеріал

Перспективи розвитку ринку фінансових послуг

Лекція 19–20 (4 год.): Глобальні тренди ринку фінансових послуг: суперапплікейшн (super-app) у фінансах, вбудовані фінанси (embedded finance), BNPL (Buy Now Pay Later), відкрите фінансування (Open Finance). ESG-фінанси: зелені облігації, сталі інвестиції, кліматичні ризики для фінансового сектору. Консолідація ринку: злиття та поглинання у FinTech.

Євроінтеграція фінансового сектору України: вимоги для вступу до ЄС у сфері фінансових послуг, адаптація законодавства до директив ЄС (CRD V, MiFID II, IDD, Solvency II, DORA), перспективи участі у Єдиному фінансовому ринку ЄС.

Роль IT-фахівців у фінансовому секторі

Затребувані професії на перетині IT та фінансів: фінансовий аналітик даних (Data Analyst/Scientist у фінансах), розробник фінансових систем, архітектор банківського ПЗ, спеціаліст з кібербезпеки у фінансах, продакт-менеджер FinTech, RegTech-спеціаліст.

- DORA (Digital Operational Resilience Act) — цифрова операційна стійкість фінансових установ ЄС
- Embedded Finance — вбудовані фінансові послуги в нефінансових платформах
- Sustainable Finance — Green Bonds та кліматичне розкриття TCFD
- Кар'єрні можливості: FinTech у стеку Python, SQL, API, ML

Тема 4.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розробка стратегії цифрової трансформації умовної фінансової установи: визначення цілей, ключових технологій (FinTech-рішень), KPI та плану впровадження.

Завдання 2. Аналіз вимог Директиви DORA для фінансової установи: ідентифікація ключових вимог до IT-систем, операційної стійкості та тестування кіберзахисту.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Яку роль відіграватимуть IT-фахівці зі знанням фінансів у майбутньому фінансовому секторі України?» Захист індивідуальних презентацій (підсумковий проект курсу).

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання посібника: Корнєєв В. В. та ін. «Фінансові технології» — розділ «Перспективи розвитку FinTech»
- Підготовка комплексного проекту: «Інформаційна система управління фінансовими послугами» — архітектура, бізнес-логіка, API, безпека (15–20 слайдів)
- Підготовка аналітичної записки: «Євроінтеграція фінансового сектору України: адаптація до вимог ЄС»
- Систематизація матеріалу всього курсу для підготовки до іспиту

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати тенденції розвитку ринку фінансових послуг, розробляти стратегії цифрової трансформації та розуміти вимоги до IT-фахівців у фінансовому секторі.

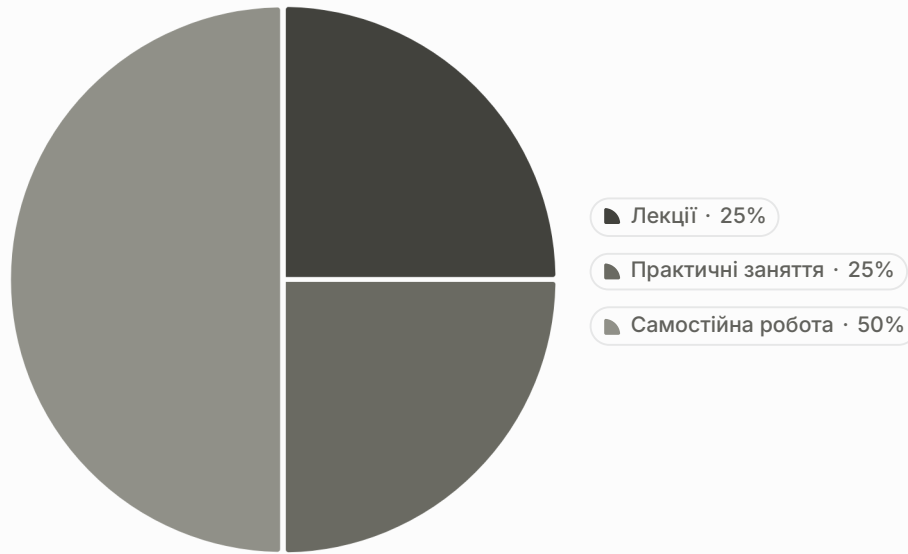
Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Фінансові послуги	2	2	5
	Тема 1.2 – Регулювання ринку	2	2	5
	Тема 1.3 – Фінансові посередники	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 – Банківські послуги	4	2	4
	Тема 2.2 – Кредитний ринок	2	2	4
	Тема 2.3 – Платіжні послуги	2	2	4
	Тема 2.4 – Валютний ринок	2	2	5
Модуль 3	Тема 3.1 – Страховий ринок	4	2	4
	Тема 3.2 – Фондовий ринок	4	2	4
	Тема 3.3 – Колективне інвестування	2	2	4
	Тема 3.4 – Ризики та кібербезпека	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 – FinTech-екосистема	4	2	4
	Тема 4.2 – Блокчейн та крипто	2	2	4
	Тема 4.3 – ІС фінансових послуг	2	2	5
	Тема 4.4 – Перспективи розвитку	4	2	6
Разом		30	30	60

Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією, практикою та самостійним дослідженням.

Лекції — 30 год. (25%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із практики фінансового ринку та FinTech.

Практичні — 30 год. (25%)

Відпрацювання навичок, розв'язання задач, проектування ІС, аналіз кейсів, дискусії та захист проектів. Рівна частка з лекціями забезпечує сильну практичну складову.

Самостійна робота — 60 год. (50%)

Поглиблене вивчення, підготовка завдань, робота з джерелами та нормативною базою. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з ринку фінансових послуг та фінансових технологій (Слав'юк, Глущенко, Корнєєв та ін.), нормативно-правовими актами (Закон «Про фінансові послуги та фінансові компанії», «Про віртуальні активи»), науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення та порівнює підходи різних авторів.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань (кредитні платежі, дохідність ЦП, VaR, показники банку); аналітичних завдань (порівняльний аналіз фінансових установ, страхових та інвестиційних продуктів); творчих завдань — проектування FinTech-рішень, технічні специфікації API, аналітичні записки.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: НБУ (bank.gov.ua), НКЦПФР (nssmc.gov.ua), Мінфін (mof.gov.ua), Верховна Рада (zakon.rada.gov.ua). Аналіз звітності та статистики фінансового ринку. Використання фінансових аналітичних платформ (finance.ua, Ukrainian Exchange).

Підготовка до занять та іспиту

Підготовка до практичних занять (опрацювання умов задач, повторення теорії); підготовка до тестувань (ключові терміни, формули); виконання проектних завдань; систематизація матеріалу всього курсу для підготовки до підсумкового іспиту.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або усного опитування.

2

Проміжний контроль

Комплексне завдання або проектна робота, що охоплює теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз ринку фінансових послуг, проектне завдання з ІС). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків. Проводиться після завершення кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль — Іспит

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — письмовий іспит (теоретичні питання + розрахункові задачі) або тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Методи викладання

Викладання дисципліни «Ринок фінансових послуг» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності фахівців з комп'ютерної інженерії у сфері фінансових інформаційних систем і технологій.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із практики FinTech-індустрії; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

Кейс-стаді

Аналіз реальних ситуацій із практики фінансових установ та FinTech-компаній; студенти виявляють проблему, пропонують технологічне рішення та обґрунтовують висновки.

Практичні задачі

Розрахункові вправи за темами (кредитні платежі, дохідність ЦП, VaR, показники банку); проектування ІС та розробка API-специфікацій; відпрацювання алгоритмів.

Дискусії

Обговорення актуальних тенденцій ринку фінансових послуг (FinTech, блокчейн, CBDC, кіберризики); розвиток критичного мислення та аргументації на основі реальних даних.

Нормативні документи

Опрацювання законів у сфері фінансових послуг, актів НБУ та НКЦПФР, директив ЄС (PSD2, MiCA, DORA); формування навичок роботи з регуляторною базою фінансового ринку.

Проектна робота

Підготовка аналітичних записок, технічних специфікацій ФінТех-рішень, проектування архітектури ІС; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації на перетині ІТ та фінансів.

Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях».

Рекомендована література та ресурси

Підручники та навчальні посібники (2022–2025 рр.)

1

Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В.
Ринок фінансових послуг : навч. посіб. — Київ : НаУКМА, 2022. — 206 с.

2

Корнєєв В. В., Береславська О. І., Гулей А. І. та ін.
Фінансові технології : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Корнєєва. — Ірпінь : Державний податковий університет, 2024.

3

Крупка М., Андрущак Є., Пайтра Н. та ін.
Банківська система : підручник / за ред. М. Крупки. — 2-ге вид., переробл. і доповн. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. — 524 с.

4

Стойко О. Я., Дема Д. І.
Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.

5

Волкова В. В., Волкова Н. І.
Вступ до фаху (Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок) : навч. посіб. — Вінниця : ДонНУ, 2023.

6

Ганзюк С. М.
Фінансовий ринок : курс лекцій для здобувачів ступеня бакалавр спеціальності 072. — Кам'янське : ДДТУ, 2024. — 61 с.

7

Грубляк О. М., Юрій Е. О.
Світова фінансова система : навч. посіб. — Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. — 217 с.

8

Бортник С. М., Ткаченко С. О.
Фінанси підприємств : підручник. — Харків : ХНУВС, 2022. — 292 с.

Нормативно-правова база

- Закон «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 14.12.2021 № 1945-IX
zakon.rada.gov.ua/laws/show/1945-20
- Закон «Про віртуальні активи» від 17.02.2022 № 2074-IX
zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20
- Закон «Про кредитні спілки» від 14.07.2023
zakon.rada.gov.ua
- Регламент ЄС MiCA (Markets in Crypto-Assets, 2023)
eur-lex.europa.eu

Офіційні ресурси та фахові видання

Національний банк України bank.gov.ua	НКЦПФР — Нац. комісія з цінних паперів nssmc.gov.ua
Верховна Рада України zakon.rada.gov.ua	Міністерство фінансів України mof.gov.ua
Forinsurer — статистика страхового ринку forinsurer.com	Журнал «Фінанси України» finukr.org.ua
Журнал «Економіка та суспільство» economyandsociety.in.ua	